

Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin 'Müze' Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metaforlar

Yazar Kerem BOZDOĞAN¹, Ali Murat SÜNBÜL²

Öz: Bu araştırma, ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi kapsamında oldukça önemli olan “müze” kavramına yönelik algılarını ve bakış açılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan olgu bilimi deseni(fenomenoloji) kullanılmış ve veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırmaya 2014- 2015 eğitim öğretim yılında Kayseri ili sınırları içerisinde bulunan resmi bir ortaokulda öğrenim gören 92 yedinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın verileri, öğrencilerin “Müze ..... gibidir; çünkü .....” şeklinde verilen ifadeyi tamamlamalarıyla elde edilmiştir. Öğrenciler “müze” kavramına ilişkin olarak 44 farklı metafor üretmiştir. Toplam 44 metafordan 3 kavramsal kategori oluşturulmuştur. Metafor sayılarına göre bu 3 kavramsal kategori; “Eğitcilik ve öğreticilik rolü açısından müzeler”(18), “Geçmiş bugüne bağlayan köprü açısından müzeler”(14) ve “Bir mekâna benzeme açısından müzeler”(12) şeklinde sıralanmaktadır. Araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır: (a) Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin “müze” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir? (b) Ortaokul 7. sınıf öğrencileri tarafından ortaya konan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir? Araştırmanın sonucunda öğrencilerin genel olarak “müze” kavramını; içerisinde değerli tarihi eser ve kalıntıların bulunduğu eğlenceli bir sanat galerisi; geçmişten bugüne bilgi ve kültür aktarma işlevi olan bir mekân olarak algıladıkları görülmüştür. Sonuç olarak bu araştırmada, öğrencilerin “müze” kavramı ile ilgili olumlu algılara sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müze, metafor, sosyal bilgiler

¹ Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı, kb_38@hotmail.com

² Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretimi Ana Bilim Dalı, asunbul@konya.edu.tr

The Metaphors Developed By Secondary School 7th Class Students On The Concept Of 'Museum'

Abstract: This research aims at identifying perception and perspectives of 7th grade students towards "museum" concept that is very important within the context of Social Sciences course. In this research phenomenology that is one of the methods of qualitative research has been used and data have been analyzed with content analysis method. Participants of this research are 92 7th grade students who study in a public secondary school in Kayseri (Caesarea) province in 2014-2015 educational year. Data of the research have been obtained from students' answers to "Museum is like.....; because....." statement. Students have produced 44 different metaphor regarding "museum" concept. 3 conceptual categories have been constituted from these 44 metaphors. With the metaphor numbers these 3 conceptual categories are: "Museums, in terms of their educational and instructional role" (18), "Museums, as bridges that link past to the present" (14) and "Museums, in terms of their resemblance to a place" (12). In the research it has been searched the answers of following questions: (a) What are the metaphors that 7th grade students have about "museum" concept? (b) Under which categories can metaphors that are produced by 7th grade students be collected? At the end of the research, it has been observed that students perceive the "museum" concept generally as an entertaining art gallery that contains valuable historical artifacts and ruin; a place that serves a function in transferring culture and information from past to the present. Consequently, in this research, it has been ensued that students have positive perceptions toward "museum" concept.

Key words: Museum, metaphor, social studies

Giriş

Müzeler, eğitim sürecinde çok boyutlu öğrenmeyi içeren ve bu öğrenmeyi sağlayan yaşam alanlarıdır. Sosyal Bilgiler derslerinde sınıf dışı eğitimde yararlanılabilecek en önemli kaynaklardan birisi de kuşkusuz müzelerdir. Müzeler, öğrencilerin olay ve nesnelere yerinde incelemelerini sağlayarak soyut kavramları algılamalarını kolaylaştırmaktadır. Ayrıca müze etkinlikleri de; öğrencilerin araştırmalarını, sorgulamalarını, kendilerine güvenmelerini,

merak duygusunu geliştirmelerini, yaratıcılıklarını ve estetik bakış açılarını birçok yönden geliştirerek onların toplumsallaşmasına katkıda bulunmaktadır.

21. yüzyılda dünyadaki eğitim sistemleri geleneksel olan eğitimden uzaklaşma eğilimindedir. Çağdaş eğitimin gereği olarak gelişimin ve öğrenmenin her aşamasında belirleyici bir rol oynayan yaratıcılık, gerek sanat yapıtının oluşturulması olarak, gerekse bir soruna getirilen çözüm veya yeni yöntem, yeni araç olarak da değerlendirilir. Bu bağlamda müzeler, eğitimde yeni bir alan ve araç olarak ortaya çıkmaktadır (Baykan, 2007 : 3). Müzeler, bilim ve sanat ürünlerini sergileyen, toplumu aydınlatmak amacıyla insanın gelişimini, doğal olayların oluşumu ve teknolojinin geçirdiği değişim gibi konularda araştırmalar yapan bilimsel merkezlerdir (Çıldır, 2007: 17). Ayrıca Kültür Bakanlığının Müzeler İç Hizmetler Yönetmeliği 4. maddesinde müze “kültür varlıklarını tespit eden, ilmi metotlarla açığa çıkaran, inceleyen, değerlendiren, koruyan, tanıtan, sürekli ve geçici olarak sergileyen, halkın kültür ve tabiat varlıkları konusundaki eğitimini, bedii zevkini yükselten, dünya görüşünü geliştirmede tesirli olan daimi kuruluştur.” şeklinde tanımlanmıştır (MEB, 2008). Okuldaki eğitime katkıda bulunması bağlamında müze ile eğitim, müzelerin dinamik bir şekilde kullanımını gerektirmektedir.

Bu doğrultuda müzeler, eğitimin ayrılmaz birer parçası olmalıdırlar. Eğitim, sadece bilgi vermek değil, aynı zamanda bilgiye götürmek olmalıdır. Öğretim pasif olarak değil, bireyin katıldığı, gördüğü, dokunduğu, düşündüğü aktif öğretim yöntemleri ile yapılmalıdır. Bu yüzden de geçmişi sergileyen, toplumda tarihsel bilincin doğru ve tam olarak yerleşmesine katkıda bulunan ve görsel dil öğelerini kullanan müzeler, eğitimin temelinde yer alması gereken kurumlar olma yetisini taşımakla birlikte eğitimin vazgeçilmez unsurlarından biri olmaktadır (Utku, 2009: 54). Müzeler okulların hedeflemesine rağmen kolaylıkla gerçekleştiremediği, düşünceyi kamçılaman ve geliştiren bir eğitim yapabilecek güce sahiptirler (Maccario, 2002: 277).

Bireylerin dünyayı algılamak için zihnindeki tüm kavramları neye benzettikleri ve nasıl algıladıkları, soyut kavramları ifade ederken nasıl somutlaştırdıkları metaforla ilgili bir durumdur. Metafor TDK sözlüğünde, mecaz anlamında; “bir ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda kullanılan söz; bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma” şeklinde tanımlanırken (TDK,

2005:1359), Sosyal Bilimler Sözlüğü'nde ise "Bir kavram, terim yahut ifadeyi yaygın anlamının yerine çağrıştırdığı başka anlamları yükleyerek kullanmak; bir ifadeye bilinen anlamın dışında bir anlam veya işlem yüklemek" anlamlarında kullanılmaktadır (Demir & Acar, 2002: 278)

Metaforlar (benzetmeler, eğretilmeler, istiareler, mecazlar) olayların oluşumu ve işleyişi hakkında düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan biridir. Metaforlar, bireylerin kişisel tecrübelerine anlam vermeleri bakımından, aynı zamanda, "tecrübelerin dili" olarak da tanımlanmaktadır. (Miller, 1987; akt. Saban, 2004) Metaforun bu özellikleri dikkate alındığında eğitimin her alanında kullanılabileceği görülmektedir.

Yapılan literatür taramasında metaforlarla ilgili bir çok çalışmanın yapıldığı görülmektedir: Arslan ve Bayrakçı (2006), Girmen (2007), Saban (2008, 2009), Töremen ve Döş (2009), Aydın ve Ünaldı (2010), Geçit ve Gençer (2011), Kalyoncu(2012), Aydın ve Yalmancı(2013), Güder ve Yıldırım (2014), Koç (2014), Şenel ve Aslan(2014), Tüzel ve Şahin(2014), Alger (2009), Botha(2009), Litchfield ve Gilson (2013). Yapılan araştırmalara bakıldığında literatürde pek çok çalışma bulunmasına rağmen "müze" alanında yapılmış metafor çalışmasına rastlanmamıştır. Bu amaçla bu araştırmada ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin "müze" kavramına ilişkin bakışlarını ortaya koymak için yapılmıştır. Çünkü "müze"nin eğitim ve öğretimde önemli bir yere sahip olduğu kuşkusuzdur.

İlgili literatürde "müze" kavramını doğrudan ya da dolaylı ilgilendirebilen bazı çalışmalar yapılmıştır. Güven ve Güven'in (2009) yaptığı araştırmada öğrencilerin "Sosyal Bilgiler" dersine ilişkin metaforlar oluşturma durumlarının, cinsiyet, dersi sevme, sınıf düzeyi ve öğrenim gördükleri okula göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmada veriler İlköğretim I. Basamak 4 ve 5. sınıfta öğrenim görmekte olan 294'ü erkek, 269'u kız ve kimlik bilgilerini belirtmeyen 1 öğrenci ile birlikte toplam 564 öğrenciden toplanmıştır. Araştırmada ilköğretim öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde metafor oluşturmalarında, öğrencilerin cinsiyetinin, öğrenim gördükleri sınıf düzeyinin ve dersi sevme durumlarının etkili olduğu, bununla birlikte, öğrencilerin öğrenim görmekte olduğu ilköğretim okulunun metafor oluşturma durumuna bir etki yapmadığı görülmüştür.

“Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda Yer Alan Kültürel Mirasa Duyarlılık Değerine İlişkin Öğrenci Algıları”nın incelendiği çalışma Kılcan ve Akbaba (2013) tarafından yapılmıştır. Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler 6 ve 7. sınıf öğretim programında yer alan kültürel mirasa duyarlılık değerinin sekizinci sınıf öğrencileri tarafından nasıl algılandığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların büyük bir çoğunluğunun kültürel mirasa duyarlılığı; “koruyan-kollayan” ve “dış etkenlere karşı koruduğu ve insanı aydınlattığı” şeklinde algıladıkları ve kültürel mirasa duyarlılığın “gösterilen öneme ve duyarlı olmaya bağlı olduğuna” yönelik algılara sahip oldukları görülmüştür.

Tuna ve Budak’ın (2013) yaptığı araştırmada, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “tarih” kavramıyla ilgili kullandıkları metaforları ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırma neticesinde, katılımcılar tarafından tarih kavramına ilişkin zengin metaforların oluşturulduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler toplam 62 farklı metafor oluşturmuşlardır. Oluşturulan bu metaforlar 11 kategori altında incelenmiştir. Oluşturulan metaforlar ve metafor açıklamaları tarihin genel manada bilinen, anlamı ve görevine uyumlu olarak ortaya çıkmıştır.

Dikyol, İnce ve Usta’nın (2011) yapmış olduğu çalışmada, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisi öğretmen adaylarının tarihi mekânlara ve eserlere ilişkin görüşleri incelenmiştir. Çalışmanın örneklemi, 89 Sosyal Bilgiler ve 87 Fen Bilgisi öğretmen adayından oluşmuştur. Nicel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırmada 17 maddeden oluşan "Tarihi Mekân ve Eserlere Yönelik Görüş Ölçeği (TAMEGÖ)" kullanılmıştır. Bu çalışmada öğretmen adaylarının bildirdikleri görüşlerinin genel incelemesinde; Fen Bilgisi öğretmen adaylarının tarihi mekân ve tarihi eserlere yönelik görüşlerinin Sosyal Bilgisi öğretmen adaylarına kıyasla çok daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

“Sosyal Bilgiler Dersinde Müze İle Eğitimin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Samsun ili Örneği” adlı çalışma Egüz ve Kesten tarafından yapılmıştır (2012). Nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılan bu çalışmanın sonunda sosyo-ekonomik bakımdan üst düzey olarak belirlenen 3 okulun 2’sinde müze ziyaretlerinin, özellikle de sanal müze ziyaretlerinin Sosyal Bilgiler dersi içerisinde daha etkin kullanıldığı ve periyodik olarak müze ziyaretleri yapıldığı belirlenmiştir. Alt düzey

olarak belirlenen 3 okulda ise öğretmenlerin müzeleri Sosyal Bilgiler dersinde etkin olarak kullanmadıkları saptanmıştır.

Ay ve Fidan'ın (2014) yaptığı araştırmada, öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde müzelerden yararlanmaya ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmaya Afyon Kocatepe Üniversitesi sınıf ve sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dallarında öğrenim gören 72 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının müze gezilerine ilişkin yeterli düzeyde bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adayları müzelerden yararlanmanın katkılarına ilişkin olarak en fazla öğrenilenlerin kalıcılığına ve bazı kavramların somutlaştırılmasına katkı sağladığı yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Ayrıca ilköğretim dersleri içinde müzelerden yararlanılabilecek başlıca dersin sosyal bilgiler dersi olduğunu ifade etmişlerdir.

Meydan ve Akkuş(2014) tarafından yapılan çalışmanın amacını Sosyal Bilgiler öğretiminde müze gezilerinin, tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemi oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında 2011-2012 bahar yarıyılında Sosyal Bilgiler Öğretimi dersini alan toplam 32 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma grubu ile Sosyal Bilgiler Öğretimi kapsamında Mersin Müzesi, Mersin Deniz Müzesi ve Tarsus Müzesine birer defa gezi yapılmıştır. Nitel araştırma metodolojisi kullanılan araştırmada veri toplama aracını 3 sorudan oluşan açık uçlu soru formu oluşturmuştur. Araştırmada öğrencilerin müze gezileri gibi etkinliklerin öğrencilerin derse olan ilgilerini arttırdığı, tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasında son derece etkili olduğu, öğrencilerin öğretmenliğe adım attıklarında bu tür çalışmaları mümkün olduğu ölçüde kullanmayı planladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Ortaokul öğrencilerinin "müze" kavramına ilişkin algılarını hangi metaforlarla ifade edildiğini ortaya koyan herhangi bir çalışma yapılmadığından, yapılan bu araştırma müze eğitimi alanında bir boşluğu doldurmaktadır. Ortaokul öğrencilerinin genel bir kavram olan "müze"ye ilişkin algılarının ortaya çıkarılmasının, eğitimcilere önemli perspektifler sunacağı düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde sahip olmaları gereken becerilere ve hedeflere ulaşabilmeleri için öğretmenlerin öğrencilerin "müze" kavramını nasıl algıladıkları hakkında bilgi sahibi olmaları, öğretme-öğrenme süreçlerinin düzenlenmesinde kendilerine yardımcı olacak birçok ipuçları sağlayacaktır.

Bu araştırma, ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi kapsamında oldukça önemli olan “müze” kavramına yönelik algılarını ve bakış açılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu çerçevede aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin “müze” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?

2. Ortaokul 7. sınıf öğrencileri tarafından ortaya konan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

Yöntem

Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin “müze” kavramına olan bakış açılarını belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan olgu bilimi(fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Bu desende veri analizi, yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaya yönelik olup elde edilen sonuçlar betimsel bir anlatımla sunulur ve sık sık doğrudan alıntılara yer verilir. Bunun yanında ortaya çıkan temalar ve örüntüler çerçevesinde elde edilen bulgular açıklanarak yorumlanır (Yıldırım & Şimşek, 2005).

Bu çalışmada verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi tekniği kullanılmış olup öğrencilerin “müze” kavramına ilişkin kullandıkları metaforlar görüşme formu yoluyla toplanmış ve toplanan verilere dayalı olarak da betimlenmiştir. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2014: 240).

Çalışma Gurubu

Araştırmanın evrenini Kayseri ili Kocasinan ilçesindeki tüm ortaokullar oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2014-2015 öğretim yılının bahar döneminde Kocasinan ilçesinden tesadüfi olarak seçilen bir ortaokulda öğrenim gören 92 yedinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Okuldaki yedinci sınıf öğrencilerinin tümü araştırmaya dâhil edilmiş ve geçerli çalışma yapıları değerlendirmeye alınmıştır.

Katılımcıların cinsiyete göre dağılımının yüzdelik oranları ve frekansları Tablo 1.’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımının yüzdeler ve frekansları

Cinsiyet	Frekans(f)	Yüzde(%)
Kız	52	56,52
Erkek	40	43,48
Toplam	92	100,00

Veri Toplama Araçları

Verileri toplama aracı olarak, katılımcıların cinsiyetlerini belirtebilecekleri kişisel bilgiler bölümünü de içeren çalışma yaprağı kullanılmış ve veriler yazılı olarak toplanmıştır. Ayrıca daha önce metafor çalışması yapmamış olabildikleri düşüncesiyle iki tane de metafor örneği sözel olarak açıklanmıştır.

Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin "müze" kavramına yönelik algılarını tespit etmek amacıyla "Müze ..... gibidir. Çünkü ....." cümlesini 20 dakika içerisinde tamamlayarak bitirmeleri istenmiştir.

Verilerin Analizi

Öğrencilerin "müze" kavramına ilişkin metaforları, benzetme yönlerinden hareket edilerek içerik analizi yoluyla analiz edilmiş ve metaforların frekans değerleri verilerek sınıflandırma yapılmıştır. Her bir sınıflamayla ilgili olarak kategoriler geliştirilmiş ve betimsel analizler gerçekleştirilmiştir.

Katılımcıların oluşturduğu metaforlar içerik analiziyle üç aşamada çözümlenmiştir:

1. Kodlama ve Ayıklama Aşaması: Katılımcıların geliştirdiği metaforlar ilk olarak alfabetik olarak sıralandıktan sonra bu metaforların kaynaklarının betimsel analizi yapılmış ve tablo haline getirilmiştir. Tabloda katılımcıların geliştirdikleri metaforların frekansları verilmiştir. Çalışma yaprakları, katılımcıların cinsiyetlerine göre numaralandırılmıştır (Örneğin K3, E56 gibi). Katılımcıların "müze" kavramına ilişkin sahip oldukları algıları bir metafor yoluyla ifade edip edemedikleri kontrol edilmiştir. Daha sonra zayıf olan metaforik imgeleri içeren 19 adet çalışma yaprağı çıkarılmıştır. Metaforik imgeleri eksik ya da hatalı yazma, metafor oluşturmaya rağmen gerekçesini belirtmeme; gerekçenin ilgili metaforla uyumsuz, yetersiz ya da ilgisiz olması, tanımlama yapma, eylem bildiren ifadeler kullanma gibi nedenlerden dolayı söz konusu çalışma yaprakları ayıklanmıştır. Bu metaforlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2: Zayıf Olan Metaforlar

Sıra	Kod	Metafor	Ayıklanma Gerekçesi
1	K1	Destan	Yetersiz, ilgisiz
2	K4	Eskilerden kalan anılar	Gerekçesi eksik
3	K7	Yıldız	İlgisiz
4	K23	Gerçek	Yetersiz
5	K27	Geçmiş	Yetersiz
6	K33	Yeni açan çiçek	İlgisiz
7	K36	...	Eksik
8	K40	Etkileyici	Yetersiz
9	E37	...	Eksik
10	E33	Sessiz insanlar	İlgisiz
11	E23	Sosyal gibi şeyler	Yetersiz, eksik
12	E18	Mektup	İlgisiz
13	E16	Eski çağlar	Yetersiz
14	E1	Altın Mağara	Yetersiz
15	K58	Tarihi eşyaların korunup barındığı yer	Tanımlama
16	K35	Eğlenceli öğrenme yeri	Tanımlama
17	E25	Tarihin kaybolduğu yer	Tanımlama
18	K32	Tarih serüveninde kayboluş	Eylemsel ifade
19	K38	Eskileri hatırlamak	Eylemsel ifade

2. Kategori Geliştirme Aşaması: Bu araştırmada metaforun konusu “müze”, kaynağı ise katılımcılar tarafından geliştirilen metaforlar ve bu metaforlara yükledikleri anlamlardır. Bu aşamada katılımcıların geliştirdiği metaforlar, metaforun konusu, kaynağı ve kaynak-konu arasındaki ilişkisi açısından incelenmiştir. İnceleme sonucu katılımcıların geliştirdikleri metaforlar 3 farklı kategoriye ayrılmıştır. Aynı metaforlar kaynak-konu ilişkisine göre ayrılmış ve ilgili kategoriler arasına yerleştirilmiştir. Metaforun konusu ve kaynak-konu

ilişkisi kurulamayan ve anlam olarak tutarsız olan formlar elenmiştir. Sonuç olarak araştırmaya 73 katılımcının geliştirdiği 44 farklı metafor dahil edilmiştir.

3. Geçerlik ve Güvenirlik: Yıldırım ve Şimşek (2005)'e göre elde edilen verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır. Bu araştırmada geçerliliği sağlamak için veri analiz süreci detaylı bir şekilde anlatılmış ve 44 adet metafor bulgularında yer almıştır. Araştırmanın güvenilirliği için de kavramsal kategoriler oluşturulurken metaforun yer aldığı kategoriyi temsil edip etmediğini belirlemek üzere iki uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzmanların yaptığı eşleştirmeler ile araştırmacının oluşturduğu kategoriler karşılaştırılmış, karşılaştırma sonucunda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları belirlenerek araştırmanın güvenilirliği, Miles ve Huberman'ın (1994) formülü (Görüş Birliği/Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı) ile hesaplanmıştır. Bu çalışmalar sonucunda iki kodlayıcı arasındaki uyuma oranı .90 olarak hesaplanmıştır. Uzman ile araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olması nitel araştırmaların güvenilir olması için gereklidir (Saban, 2009). Uzman görüşleri doğrultusunda metafor ile ilgili kategoriler arasında uyumsuzluk olanlar tespit edilmiş ve yeniden düzenleme yapılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin "müze" kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlarla ilgili olarak elde edilen bulgular tablolastırılarak analiz edilmiştir.

Tablo 3. de "Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin "müze" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?" sorusuna ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 3. Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Geliştirdikleri Metaforlar, Cinsiyete Göre Frekans Dağılımları ve Yüzdeleri

Sıra	Metafor Adı	Frekans(f)		Toplam	Yüzde(%)
		Kız	Erkek		
1	Tarih	8	6	14	19,17
2	Kitap	2	3	5	6,84
3	Öğretmen	2	1	3	4,10

Tablo 3 Devamı. Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Geliştirdikleri Metaforlar, Cinsiyete Göre Frekans Dağılımları ve Yüzdeleri

Sıra	Metafor Adı	Frekans(f)		Toplam	Yüzde(%)
		Kız	Erkek		
4	Bilgi kaynağı	-	3	3	4,10
5	Tarih kitabı	1	2	3	4,10
6	Kütüphane	2	-	2	2,73
7	Sanat Galerisi	2	-	2	2,73
8	Geçmişteki yaşantı	-	2	2	2,73
9	Bilim insanı	1	1	2	2,73
10	Dünya	2	-	2	2,73
11	Zaman makinesi	1	1	2	2,73
12	Ansiklopedi	1	-	1	1,36
13	Tarihi hazine	1	-	1	1,36
14	Banka	-	1	1	1,36
15	İnsan hayatı	-	1	1	1,36
16	Fen dersi	-	1	1	1,36
17	Bilgi kutusu	-	1	1	1,36
18	Eser şehri	-	1	1	1,36
19	Tarih geçidi	1	-	1	1,36
20	İnsan vücudu	1	-	1	1,36
21	Eğitici bir okul	1	-	1	1,36
22	Kültürel bir mağara	1	-	1	1,36
23	Evimiz	1	-	1	1,36
24	Farklı boyuttaki bir hayat	1	-	1	1,36
25	Sır barındıran ev	-	1	1	1,36
26	Geçmiş gösteren bir makine	-	1	1	1,36
27	Albüm	1	-	1	1,36
28	Tarih dersi	-	1	1	1,36
29	Sıkıcı ve eğlencesiz oda	1	-	1	1,36

Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin 'Müze' Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metaforlar

Tablo 3 Devamı. Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Geliştirdikleri Metaforlar, Cinsiyete Göre Frekans Dağılımları ve Yüzdeleri

Sıra	Metafor Adı	Frekans(f)		Toplam	Yüzde(%)
		Kız	Erkek		
30	Kültür	1	-	1	1,36
31	Geçmiş hayat	1	-	1	1,36
32	Tarihten açılan pencere	1	-	1	1,36
33	Kutsal değerler	-	1	1	1,36
34	Tarihi yolculuk	1	-	1	1,36
35	Uygarlıklar diyarı	-	1	1	1,36
36	Okul	1	-	1	1,36
37	Oyun	-	1	1	1,36
38	Sokak	-	1	1	1,36
39	Değerli bir anıt	1	-	1	1,36
40	Geçmiş zaman	1	-	1	1,36
41	Önceki ve şimdiki yaşımız	1	-	1	1,36
42	Sanat merkezi	1	-	1	1,36
43	Tarihi eserler	1	-	1	1,36
44	Eski eşyalar	1	-	1	1,36
	TOPLAM	42	31	73	100,00

Tablo 3'e bakıldığında katılımcılar tarafından çok çeşitli metaforların geliştirildiği ama ağırlıklı olarak tarihi kavramlara yer verildiği görülmektedir. Sosyal Bilgiler şemsiyesi altında en baskın olarak öne çıkan, okul seviyesindeki Sosyal Bilgiler öğretimine temel anlamını veren disiplinlerden biri de tarihtir (Kabapınar, 2014:12) Bunun yanında müzelerde tarihi eserlerin sergilenmiş olmasının, katılımcıların daha çok tarihi kavramlara yönelik metafor geliştirmesine neden olduğu düşünülebilir.

Katılımcılar toplam 44 tane geçerli metafor geliştirmiştir. 11 tane metafor 40 katılımcı tarafından geliştirilmiştir. Bunlar tarih (f=14), kitap (f=5), öğretmen (f=3), bilgi kaynağı (f=3), tarih kitabı (3), kütüphane (f=2), sanat galerisi (f=2), geçmişteki yaşantı (f=2), bilim insanı (f=2), dünya (f=2) ve zaman makinesidir (f=2).

33 metafor ise tek katılımcı tarafından geliştirilmiştir. Bunlar ansiklopedi, tarihi hazine, banka, insan hayatı, fen dersi, bilgi kutusu, eser şehri, tarih geçidi, insan vücudu, eğitici bir okul, kültürel bir mağara, evimiz, farklı boyuttaki bir hayat, sır barındıran ev, geçmiş gösteren makine, albüm, tarih dersi, sıkıcı ve eğlencesiz oda, kültür, geçmiş hayat, tarihten açılan pencere, kutsal değerler, tarihi yolculuk, uygarlıklar diyarı, okul, oyun, sokak, değerli bir anıt, geçmiş zaman, önceki ve şimdiki yaşamız, sanat merkezi, tarihi eserler ve eski eşyalardır(f=1).

“Müze” kavramına yönelik metaforlar tablolaştırılarak araştırma soruları çerçevesinde analiz edilmiştir. Ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin “müze” kavramına yönelik geliştirdikleri metaforların oluşturduğu kategoriler 3 grupta ele alınmıştır. Bunlar; 1- Bir Mekâna Benzeme Açısından Müzeler, 2- Eğitcilik ve Öğreticilik Rolü Açısından Müzeler, 3- Geçmiş Bugüne Bağlayan Köprü Açısından Müzeler.

Katılımcılardan sadece iki tanesi olumsuz metafor oluştururken(Fen dersi-E4, sıkıcı ve eğlencesiz oda-K37) diğerlerinin hepsi de olumlu metafor geliştirmiştir.

Araştırma soruları çerçevesinde elde edilen bulgular 3 kategori altında toplanmış ve analiz edilmiştir. Oluşturulan 3 kavramsal kategori ile ilgili olarak metafor sayıları, metaforlar, frekans(f) dağılımları ve yüzdeleri aşağıda verilmiştir.

Kategori 1: Bir Mekâna Benzeme Açısından Müzeler: Bu kategoride toplam 14 öğrenci tarafından 12 farklı metafor oluşturulmuştur. Bu kategoride yer alan 12 metaforun temel özelliklerine bakıldığında katılımcılar, “müze”yi bir mekâna benzeten benzetmeler ve açıklamalar yapmıştır.

Tablo 4. Bir Mekâna Benzeme Açısından Müzeler Kategorisinde Oluşturulan Metaforlar

Kategori	Metafor Sayısı	Metaforlar	Frekans	Yüzde
Bir Mekâna Benzeme Açısından Müzeler	12	Sanat galerisi(2), Dünya(2), Banka(1), Eser şehri(1), Kültürel bir mağara(1), Evimiz(1), Sır barındıran ev(1), Sıkıcı ve eğlencesiz oda(1), Uygarlıklar diyarı(1), Okul(1), Sokak(1), Sanat merkezi(1)	14	27,28

Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin 'Müze' Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metaforlar

Tablo 4 incelendiğinde bu kategori ile ilgili olarak en fazla kullanılan metaforun “Sanat galerisi” ve “Dünya” olduğu görülmektedir. Diğer metaforlar da göz önünde alındığında katılımcıların müzeyi, içinde insanın ilgisini çekecek farklılıklarla dolu, çok değerli sanatsal eşyaların bulunduğu, dolaşmanın çok zevkli olduğu sırlı bir mekân olarak gördükleri söylenebilir.

Bu kategori ile ilgili katılımcıların geliştirdikleri sanat galerisi, dünya, banka, okul, sokak gibi metaforlara yönelik gerekçeli ifadeleri aşağıda verilmiştir:

K28: “Müzenin içine girince sanatla ilgili şeyler olduğu için müze, sanat galerisidir”

K43: “Müzenin içinde insanın ilgisini çekecek farklı şeyler vardır. Dünya da aynen böyledir, farklılıklarla doludur.”

E2 : “Müze banka gibidir. Çünkü içindeki her bir eşya çok değerlidir”

K49: “Müze, okul gibidir ve içi bilgi doludur”

E44: “Müze, sokak gibidir çünkü dolaşmak çok zevklidir”

Kategori 2: Eğitcilik ve Öğreticilik Rolü Açısından Müzeler: Bu kategoride 18 farklı metafor, toplam 30 katılımcı tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 5. Eğitcilik ve Öğreticilik Rolü Açısından Müzeler Kategorisinde Oluşturulan Metaforlar

Kategori	Metafor Sayısı	Metaforlar	Frekans	Yüzde
Eğitcilik ve Öğreticilik Rolü Açısından Müzeler	18	Kitap(5), Öğretmen(3), Bilgi kaynağı(3) Tarih kitabı(3), Kütüphane(2), Bilim insanı(2), Ansiklopedi(1), İnsan hayatı(1), Fen dersi(1), Bilgi kutusu(1), İnsan vücudu(1), Eğitici bir okul(1), Albüm(1), Tarih dersi(1), Oyun(1), Değerli bir anıt(1), Tarihi eserler(1), Eski eşyalar(1)	30	40,90

Tablo 5'e bakıldığında en fazla metafor “Kitap, öğretmen, bilgi kaynağı, tarih kitabı, kütüphane ve bilim insanı” olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda katılımcıların, müzeleri gezdiklerinde tarihi ve kültürü öğrenerek yeni bilgiler edindikleri söylenebilir. Ayrıca “kitap, kütüphane ve tarih kitabı” metaforları göz önüne alındığında katılımcıların Sosyal

Bilgiler dersinde ve diğer bazı derslerde müze ile ilgili konuların işlenmesi süresince yeni bilgiler edinmiş olmaları da söz konusu olabilir. Katılımcıların bu kategori kapsamında geliştirdikleri bilgi kaynağı, tarihi eserler, eski eşyalar, öğretmen, bilim insanı, kütüphane, tarih kitabı gibi metaforlarla ilgili tamamlayıcı ifadeleri aşağıda verilmiştir:

E10: *“Müze, bizlere eskiden günümüze ulaşmış bilgileri, atalarımızı ve ilk çağa ait her şeyi verir.”*

E13: *“Orada yeni şeyler öğreniyorum. Bu da benim tarihi eserleri daha iyi bilmeme yol açıyor”*

E17: *“Bizlere tarihi öğretir.”*

E19: *“Müzede yeni bilgiler öğreniriz. Atalarımızın nasıl giyindiğini ve ne yediklerini, geçmişteki icatları, edebi eserleri, resimleri müzelerden öğreniriz.”*

E24: *“Müze öğretmen gibidir. Müze, bütün gerçekleri gösterir, öğretmen ise bütün gerçekleri anlatır. Müze bilgi verir, öğretmen de bilgi verir.”*

E35: *“Bize geçmişimizden izler taşır ve bilgi verir.”*

K10: *“Öğretmen öğreticidir ve bilgi verir. Müze de aynısıdır. Çoğu insana bilmedikleri kültürleri verir, sadece bizim kültürümüzü ve milletimizi değil, bütün insanlığı bize öğretir ve hayatımızı kolaylaştırır. Öğretmenler gibi yorulmadan üşenmeden bize bilgi verirler ve bize doğru yolu göstermeye çalışırlar...”*

K17: *“Müze, bize bilgi verir. Müzede gezerken hayatı öğreniriz. Müzede her şey öğrenilir.”*

K14: *“Müze, bilim insanı gibidir. Çünkü her türlü bilgiyi kapsarlar... Bizim de tarihi eserleri, görmediğimiz ve öğrenmediğimiz eserleri gösteriyor ve bizi bilgilendiriyor.”*

K24: *“Kütüphane bilgi doludur. Müze de bilgi verir. Kütüphane sadece kitaptan ibarettir fakat müze daha akılda kalıcı oluyor.”*

K30: *“Bir kitapta sayfalarca yazı vardır ve bu yazılar da bilgidir. Kitabı sakladıkça kitaba bir şey olmaz. Müze de buna benzer.”*

K31: *“Geçmişten hatıra kalan bütün önemli eserler orada sergilenir. Oraya gidip o güzel eserleri görenler tarihte yaşanan hayatla ilgili bir tahminde bulunurlar. Geçmişle alakalı bilgiler edinirler.”*

K51: *“Bize tarihimizden kalmış bilgiler verir. Eski tarihimizi görüp öğrenerek hayatımız hem kolaylaşır hem de zevkli hale gelir.”*

Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin 'Müze' Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metaforlar

K54: "Kitabın sayfalarını karıştırdıkça sayfalar bize bazen ilginç bazen de kötü gelir. Müze de aynıdır. Bazı şeyleri bize çok ilginç bazıları ise hiç ilginç gelmez."

K56: "Tarihi bize yansıtır"

E9: "İçine girince bilginiz artar, tarihimize de öğrenmiş oluruz."

Kategori 3: Geçmiş Bugüne Bağlayan Köprü Açısından Müzeler: Bu kategoride 29 katılımcı tarafından 14 tane metafor geliştirilmiştir. En çok "Tarih, geçmişteki yaşantı, zaman makinesi" metaforları geliştirilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların, müzeleri, daha çok geçmiş ve tarihi hatırlatan; geçmiş zamanı günümüze taşıdığını belirten ifadeler kullandıkları görülmüştür.

Tablo 6. Geçmiş Bugüne Bağlayan Köprü Açısından Müzeler

Kategori	Metafor Sayısı	Metaforlar	Frekans	Yüzde
Geçmiş Bugüne Bağlayan Köprü Açısından Müzeler	14	Tarih(14), Geçmişteki yaşantı(2), Zaman makinesi(2), Tarihi hazine(1), Tarih geçidi(1), Farklı boyuttaki bir hayat(1), Geçmiş gösteren bir makine(1), Kültür(1), Geçmiş hayat(1), Tarihten açılan pencere(1), Kutsal değerler(1), Tarihi yolculuk(1), Geçmiş zaman(1), Önceki ve şimdiki yaşamız(1)	29	31,82

Katılımcıların bu kategori ile ilgili oluşturdukları geçmişteki yaşantı, zaman makinesi, tarih, tarihi hazine, tarihten açılan pencere, tarihi yolculuk, geçmiş zaman gibi metaforlara ait tamamlayıcı ifadeleri aşağıda verilmiştir:

E21: "Öncelerde olan her şeyi bugüne taşımıştır..."

E38: "İçinde bulundurduğu geçmiş yıllardan kalan eski eşyaları insanı büyüler ve alır, eski zamanlara götürür. Müzeye girdiğimizde sanki zamanda yolculuk yapıyormuşuz gibi hissederiz."

K3: "Müzede gezerken insanlar eski tarihi hatırlar. Bu yüzden müze benim için tarih demektir."

K27: "Müze, bize geçmişte olanları gösterir."

K29: *“Müzedeki tarihi eserler, resimler, tablolar bizim tarihimizi ve kültürümüzü anlatır.”*

K39: *“İnsanlar tarihi eşyaları görmek için giderler.”*

K41: *“Bize geçmiş anlatır, geçmiş yansıtır. Müzede kendimizi geçmişte bulabiliriz”*

K42: *“Tarihimizde olan olayları, kullanılan eşyaları, yaşadıkları yerleri bize görsel olarak anlatır.”*

K44: *“İçerisinde tarih, sanat, kültürün eski tanıkları olduğu için insanı zamanda geriye götürür.”*

K52: *“İçindeki cisimler tarihimizi yansıtır.”*

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Kültürün gelecek kuşaklara aktarılmasında müzelerin önemli bir rolü vardır. Eski çağlarda yaşamış olan binlerce yıllık medeniyetlere ait eserleri insanlara sunan müzeler, topluma yol göstererek eğitici ve öğretici mekânlar olarak işlevini sürdürmektedir.

Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin “müze” kavramına ilişkin sahip oldukları algılarını belirlemek amacıyla yürütülen bu çalışmada, öğrenciler tarafından 44 tane geçerli metaforun oluşturulduğu görülmüştür. Bu metaforlardan 42 tanesi olumlu 2 tanesi ise olumsuzdur. Günlük hayatta kullanılan bir çok kavramın öğrenciler tarafından metafor olarak geliştirildikleri görülmektedir. Geliştirilen metaforlar bize, öğrencilerin “müze” kavramına yönelik algılarının gelişmiş olduğunu somut olarak göstermektedir. Bu bulgudan, 7. sınıf öğrencilerinin “müze” kavramına ilişkin olumlu algılara sahip oldukları sonucu çıkarılabilir. Ancak metaforların kodlanması esnasında 19 tane metaforun elenmesi, bu öğrencilerin hiç birinin müzeye gitmemiş olabileceklerini ya da kendilerini yazılı olarak ifade etme becerilerinin yetersiz olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca bu öğrencilerin “müze” kavramına yönelik bilgilerinin de yetersiz olduğu ifade edilebilir.

“Müze” kavramına ilişkin katılımcıların ürettiği metaforlara bakıldığında, en çok tarih(f=14), kitap(f=5), öğretmen, bilgi kaynağı ve tarih kitabı(f=3) metaforlarının üretildiği oldukları söylenebilir.

Oluşturulan kategorilere bakıldığında, “müze” kavramının ortaokul 7. sınıf öğrencileri tarafından bilinmesi, genel anlamda müze kavramının anlaşılması açısından olumludur. Gürkan’ın (2004) yaptığı çalışma, bu bulguyu destekler nitelikte olup,

çalışmada 178 ikinci kademe öğrencisinin %94'ünün daha önceden müzeye gittikleri, bu ziyaretlerin büyük çoğunluğunun okul tarafından sağlandığı, ayrıca öğrencilerin büyük çoğunluğunun müzelerle ilgili genel bilgilerinin yeterli düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Kategorilere bakıldığında, katılımcıların en çok "Eğitcilik ve Öğreticilik Rollerini Açısından Müzeler" kategorisi kapsamında metaforlar geliştirdiği gözlenirken, ikinci olarak "Geçmiş Bugüne Bağlayan Köprü Açısından Müzeler" kategorisine yönelik metaforlar geliştirdiği görülmektedir. Geliştirilen bu metaforların ağırlıklı olarak bu kategorilere ait olması öğrencilerin müzeyi, genel manada geçmişle bugün arasında bir köprü vazifesi gören, bizlere birçok bilgi aktaran, geçmiş görsel olarak yansıtan, eğlenceli ve gezmesi zevkli, değerli bir eğitsel mekân olarak gördüklerini göstermektedir. Ayrıca müzeler sayesinde bilgi sahibi olduklarını ve bilgilerini artırdıklarını ifade eden öğrencilerin, müze ziyaretlerinin yanında Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'ndaki öneriler ve etkinliklerin de yapılmasıyla birlikte başarılarının artması beklenebilir. Nitekim Atalay'ın (2011) yaptığı çalışmada müze eğitimi kapsamında gerçekleştirilen etkinlikler 4. ve 5. sınıf düzeyinde öğrenci başarılarını artırmıştır. Meydan ve Akkuş'un (2014) yaptığı çalışmada öğrencilerin müze gezileri gibi etkinliklerin öğrencilerin derse olan ilgilerini arttırdığı, tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasında son derece etkili olduğu, öğrencilerin öğretmenliğe adım attıklarında bu tür çalışmalarını mümkün olduğu ölçüde kullanmayı planladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Üçüncü olarak en çok metafora sahip olan kategori "Bir Mekâna Benzetme Açısından Müzeler" kategorisidir. Geliştirilen metaforlara bakıldığında öğrencilerin, günlük yaşamlarında birçok zaman geçirdikleri, gezdikleri, gördükleri, yaşadıkları yerleri müze ile ilişkilendirdikleri görülmektedir. Müzeyi günlük yaşam ile ilişkilendirmeleri son derece olumlu bir durumdur.

Değişik öğretim kademelerinde "müze" kavramına yönelik metafor araştırmalarının yapılmamış olması, bu araştırma bulgularının benzer araştırma sonuçları ile karşılaştırılmamasına neden olmuştur. Bu bakımdan tüm öğretim kademelerindeki öğrencilerin müze kavramına yönelik geliştirecekleri metaforlar araştırılabilir. Elde edilecek bulgular ile çeşitli öğretim kademelerinde yer alan öğrenciler arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları karşılaştırma imkânı olacaktır.

“Müze” kavramına yönelik metafor çalışmaları yoluyla gerek programa gerekse ders kitaplarına önemli ölçüde bir katkı sağlanabilir. Bu tür çalışmaların daha geniş çalışma grubu ve daha çok sayıda kişiye ulaşarak yaygınlaştırılması müze eğitimi alanında önemli bilgilerin derlenmesini sağlayabilir. Öğretmenlere ve öğretmen adaylarına benzer çalışma yapıları kullanılarak bu tür çalışmaları uygulama yeterliliği kazandıracak eğitimler verilebilir.

Kaynakça

- Alger, C. L. (2009). Secondary teachers' conceptual metaphors of teaching and learning: Changes over the career span. *Teaching and Teacher Education*, 25(5), 743-751.
- Arslan, M., M. ve Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi. *Millî Eğitim*, 35(171), 100-108.
- Ay, T., S. ve Fidan, N., K., (2014). Öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler dersinde müzelerden yararlanmaya ilişkin görüşleri, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48), 069-089. www.esosder.org adresinden 1 Haziran 2015 tarihinde erişilmiştir.
- Aydın, F. ve Ünalı, Ü.E. (2010). Coğrafya öğretmen adaylarının Coğrafya kavramına ilişkin algılarının metaforlar yardımıyla analizi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2(2), 600-622.
- Aydın, S. ve Yalmanlı, S.G. (2013). Öğretmen adaylarının biyoloji kavramına yönelik metaforik algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 208-223.
- Atalay, N. (2011). *İlköğretim I. kademedeki müze eğitiminin görsel sanatlar kültürüne etkileri*. Yayınlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Baykan, Z., Ö. (2007). *2005 ve 2006 ilköğretim programlarının “Müze Eğitimi” açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E, Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Botha, E. (2009). Why metaphor matters in education. *South African of Education*, 29, 431-444.
- Çıldır, Z. (2007). *Öğretmenlerle müzede yetişkin eğitimi – Feza Gürsey Bilim Merkezi Örneği -* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demir, Ö. ve Acar, M. (2002). *Sosyal bilimler sözlüğü (3. Baskı)*. Ankara: Vadi Yayınları

- Dikyol, D.Ç., İnce, E. ve Usta, S. (2011). Öğretmen adaylarının tarihi mekanlara ve eserlere ilişkin görüşlerinin incelenmesi, *İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 57-68.
- Egüz, Ş. ve Kesten, A. (2012). Sosyal bilgiler dersinde müze ile eğitimin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi: Samsun ili örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 81-103.
- Geçit, Y. ve G. Gençer(2011). Sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin Coğrafya algılarının metafor yoluyla belirlenmesi (Rize Üniversitesi örneği). *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, 1-19.
- Girmen, P. (2007). *İlköğretim öğrencilerinin konuşma ve yazma sürecinde metaforlardan yararlanma durumları*. Yayınlanmamış doktora tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Güder, S.Y. ve Yıldırım, A. (2014). Okul öncesi öğretmeni adaylarının demokrasiye ilişkin metaforları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 151-170.
- Gürkan, T. (2004). *İlköğretim II. kademedeki müze eğitiminin önemi üzerine bir araştırma (Bursa örneğinde)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Güven, B. ve Güven, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde metafor oluşturma becerilerine ilişkin nicel bir inceleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 503-512.
- Kabapınar, Y. (2014). *Kuramdan uygulamaya sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Kalyoncu, R. (2012). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının "Öğretmenlik" kavramına ilişkin metaforları, *Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 471-484.
- Kılcan, B. ve Akbaba, B. (2013). Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan kültürel mirasa duyarlılık değerine ilişkin öğrenci algılarının incelenmesi. *Journal of World of Turks*. 5(3), 113-137.
- Koç, E.S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47-72.
- Litchfield, R.C. ve Gilson, L. L. (2013). Curating collections of ideas: Museum as metaphor in the management of creativity. *Industrial Marketing Management*, 42, 106-112.
- Maccario, K., N. (2002). Müzelerin eğitim ortamı olarak kullanımı. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 275-285.
- MEB, (2008). *İlköğretim 1-8. sınıflar türkçe, matematik, sosyal bilgiler, hayat bilgisi ile fen ve teknoloji dersi öğretim programlarında müze ile eğitim*: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- Miles, M., B. ve Huberman, A., M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage

- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “Öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, A. (2008). İlköğretim I. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *İlköğretim Online*, 7(2), 421-455.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip olduğu zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Şenel, T. ve Aslan, O. (2014). Okul öncesi öğretmen adaylarının bilim ve bilim insanı kavramlarına ilişkin metaforik algıları, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 76-95.
- TDK. (2005). *Türkçe sözlük*. Ankara.
- Töremen, F. ve Döş, İ. (2009). İlköğretim öğretmenlerinin müfettişlik kavramına ilişkin metaforik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9, 1973-2012.
- Tuna, Y.E. ve Budak, F. M. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “Tarih” kavramına ilişkin algılarının mecazlar/metaforlar yardımıyla analizi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 609-642.
- Tüzel, E. ve Şahin, D. (2014). İlköğretim birinci kademe öğrencilerinin okul yöneticilerine ilişkin metaforları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 356-396.
- Utku, Ç. (2008). *İlköğretim 5. sınıf düzeyi sanat eğitiminde, müze eğitiminin öğrencilerin tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.